

131 barn tog överdoser av ADHD-droger i självmordssyfte eller självskadligt syfte under 2016 – vem bryr sig?

18 februari 2017

Vissa fakta är så opassande och obehagliga att ansvariga myndigheter gör bäst i att sticka huvudet i sanden, och låtsas som att de inte finns. Som att 131 barn (10-19) i Sverige under 2016 tagit ADHD-droger (Ritalin, Concerta, Elvanse, Strattera) för, som kategorin heter, "suicidförsök eller överdosering i annat självdestruktivt syfte" (1). Det är det högsta antalet någonsin.

Vi lägger dessa barn till dem som redan tagit överdoser av preparaten under åren 2011-2015 och vi kommer upp till det katastrofalt höga antalet av 710 barn!

Men vi har ju hört att Läkemedelsverket "aldrig tumma[r] på patientsäkerheten" (2) och från Socialstyrelsen, "vi följer noga utvecklingen" (3). Jämför gärna de uttalandena med det faktum att bara 3 av dessa 710 fall – 0,4 % (!) – rapporterats till Läkemedelsverket i en biverkningsrapport. Och Socialstyrelsen har inte tagit ett enda initiativ i området. Den som tror att det här på något sätt tas upp i regeringens uppdrag till Läkemedelsverket om "säkrare läkemedelshantering till barn" (4) tror förstås också fel.

Ja, bara 3 av de 710 fallen – 0,4 % - rapporterades alltså av läkare till biverkningsregistret trots bindande regler (från 2012) om att alla sådana fall ska rapporteras dit. Vi kan bara föreställa oss vilka tragedier som döljer sig bakom de kalla siffrorna. Det här är i alla fall några urklipp om dessa tragedier; data som aldrig blir del av Läkemedelsverkets utredning eller del av Socialstyrelsens 'noga följda utveckling':

skakar, hjärtat dunkar	till sjh och transporteras dit med ambulans	
säger svårt att andas	står på Medikinet	concerta 18 mg, 30-60 st
hjärtat bultar	står på 50 mg ritalin	14 st 18 mg Concerta
4 dagars dosering ur dosett sedan ett par timmar	ångestfylld vill inte leva	
mår konstigt och vill inte leva längre	ätit massvis av en adhd medicin	
hoppas att hon ska dö	försvinner bort ibland	
överdos concerta igår kväll, 7 st concerta 54 mg	egen medicin hon har adhd	
systemns tabletter	står på strattera,	tagit tabl i suicidsyfte
Hans medicin,	15 tabletter 54 mg concerta	
har adhd o tar ritalin	ont i hjärtat kan ej andas ordentligt	
concerta malde ner och drack	tömt sin dosett för hela veckan	
varit okontaktbar i hemmet flickan hallucinerar	10 år, totalt 990 mg av concerta	
13 år, ett barn som tagit 19 st concerta 18 mg	16-åring snortat medikinet	

Hur fjärran är inte den här scenen från den vi serveras i media, och som Socialstyrelsens, Läkemedelsverkets experter och den av läkemedelsbolagen stödda föreningen Attention vill få oss att tro på? Det här är barn som förstör den psykiatriska PR-bilden av en verksamhet där unga med hjälp av "medicin" får en "normaliserad dopaminhalt" i hjärnan, och då kan "klara skolan", undvika missbruk, olyckor och kriminalitet.

Socialstyrelsen och Läkemedelsverket låter sig dirigeras av en handfull psykiatriker med intima band till läkemedelsindustrin. Den opartiskhet och objektivitet som ska råda på svenska myndigheter har ersatts av en ingrodd jävskultur där man är blind för de uppenbara styrningarna från läkemedelsindustrin. Exempel: Man valde psykiatriker Ylva Ginsberg till att skriva behandlingsrekommendationer om ADHD-preparat trots att hon satt i knät på tillverkarna av just dessa preparat och hjälpt till att skriva förvrängda artiklar om preparatens effekt och skador (5). Exempel: Man valde psykiatriker Håkan Jarbin till att skriva behandlingsrekommendationer om antidepressiva till barn, trots att han fått 600 000 kronor av läkemedelsbolag de sista åren (6) och offentligt deklarerat att varningstexten om antidepressiva medel var "snudd på tokig" (7). Jarbin hade fått 80 000/år för att tillsammans med Janssen (Concerta) och Shire (Elvanse) bland annat marknadsföra bolagens ADHD-droger. Läkare och sjukvårdspersonal i Stockholm fick av Jarbin (2008) budskapet: "Att ha tillräckligt stor och adekvat förskrivning av centralstimulantia är en markör att barnpsykiatri i länet fungerar väl."

FN:s barnrättskommitté har i sin senaste rapport om Sverige (februari 2015) uttryckt starka bekymmer över den ökande förskrivningen av psykostimulantia, och att man i Sverige inte skänkt nödvändig uppmärksamhet till de skadliga effekterna och missbruket av de narkotikaklassade ämnena (8). Man uppmanade Sverige att se till att oberoende experter (inte med band till läkemedelsbolag) granskar diagnosticeringen och förskrivningen av psykostimulantian. Dessutom har Europarådets parlamentariska församling, efter två års utredning, (i mars 2015) antagit en resolution (9) där man kräver en begränsning i förskrivningen av psykostimulantia, och att denna i fortsättningen bara ska vara en sista utväg ("a last resort").

Men Socialstyrelsens och Läkemedelsverkets psykiatriker ville som sagt annorlunda, och har gått rakt emot rekommendationerna från FN:s barnrättskommitté och Europarådets parlamentariska församling. Därför har vi inte heller, trots att data från tidigare år varit kända för myndigheterna, fått se någon utredning om alla de barn som tagit överdoser i självskadligt syfte eller självmordssyfte – de passar inte in i agendan.

I tillägg får PR-folket gott om mediautrymme och kan, efter känt mönster från tobaksbolagen, gripa in med sin skademinimering och förklara att "andra data visar" ... Och låta någon kändis få föra fram att "medicinen" räddat livet på dem. Alltmedan ännu fler barn blir skadade av överdoser från de narkotikaklassade medlen, utan myndighetsingripande.

Och då har vi ändå inte sagt något om de 396 barn 0-4 år (!!) som under de sista sex åren blivit förgiftade av amfetamin eller amfetaminliknande preparat. Har någon hört talas om en utredning om dem från Socialstyrelsen eller Läkemedelsverket? Har någon sett socialdepartementet bekymra sig? Har någon läst deras historia i massmedia?

Janne Larsson

skribent/researcher

janne.olv.larsson@telia.com

1. Sammanställning av uppgifter utlämnade av Giftinformationscentralen.
2. Läkemedelsverket, Information från Läkemedelsverket, Ledarsida, nr 2, 2016, [https://lakemedelsverket.se/upload/om-lakemedelsverket/publikationer/information-fran-lakemedelsverket/2016/Information från lakemedelsverket nr 2 2016.pdf](https://lakemedelsverket.se/upload/om-lakemedelsverket/publikationer/information-fran-lakemedelsverket/2016/Information%20fr%C3%A5n%20lakemedelsverket%20nr%202%202016.pdf) .
3. Socialstyrelsen, Stora skillnader i användning av adhd-läkemedel, 8 juni 2016, <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2016/storaskillnaderianvandningavahd-lakemedel>
4. Socialdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Läkemedelsverket, 17 december 2015, S2015/08135/RS: <http://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?RBID=17168> om att ”ta fram ett kunskapsdokument för säkrare läkemedelshantering till barn där arbetet omfattar ordination, iordningsställande och administrering av läkemedel”, med Läkemedelsverkets stora och meningslösa svar [https://lakemedelsverket.se/upload/om-lakemedelsverket/rapporter/Rapport från%20LV Nationell samverkan for utveckling av stegvist godkända av nya lakemedel 20161031.pdf](https://lakemedelsverket.se/upload/om-lakemedelsverket/rapporter/Rapport%20fr%C3%A5n%20LV%20Nationell%20samverkan%20for%20utveckling%20av%20stegvist%20godk%C3%A4nda%20nya%20lakemedel%2020161031.pdf)
5. Larsson, När mörkret föll – Läkemedelsverkets expertmöte om ADHD-behandling 22-23 september 2015, <http://jannel.se/LV.ADHDSeptember2015.pdf>
6. Jarbin, jävsdeklaration, den 4 september 2015, <http://jannel.se/LV.IntressekonfliktJarbin.pdf>
7. Filmen Who Cares in Sweden, intervju med Jarbin, 2012.
8. FN:s barnrättskommitté, Concluding observations on the fifth periodic report of Sweden adopted by the Committee at its 68th session (12 – 30 January 2015), 4 februari 2015, <http://www.manskligarattigheter.se/Media/Get/777/sammanfattande-slutsatser-och-rekommendationeravseende-sveriges-femte-periodiska-rapport>
9. PACE, Ensuring comprehensive treatment for children with attention disorders, 6 mars 2015, <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=21596&lang=en>